

Вплив зовнішнього кордону ЄС на українсько–польське прикордонне співробітництво

Обґрунтовано політичний і соціальний чинники впливу зовнішнього кордону ЄС на українсько–польські взаємини та на зміну геополітичної ситуації в Європі. Проаналізовано фактори повноцінного функціонування кордону: рух населення, рівень прикордонної інфраструктури, обсяг і глибина проникнення взаємних контактів, візова політика ЄС. Звернуто увагу на ряд пропозицій щодо вдосконалення функціонування зовнішнього кордону ЄС як чинника впливу на розвиток регіону.

Ключові слова: кордон, єврорегіон, прикордонне співробітництво, ЄС.

Останнє розширення ЄС вплинуло на геополітичні зміни в Центральній–Східній Європі. Розширення ЄС позитивно вплинуло на роль Східної Європи. На думку провідних українських науковців, процес розширення ЄС на схід визначив загальний вектор еволюції європейської системи. По–друге, він сприяв становленню окремої групи держав – нових членів ЄС, як самостійних акторів на європейській арені. По–третє, держави Східної Європи перетворилися на безпосередніх сусідів Союзу, що означає суттєве підвищення ролі цього простору для підтримання безпеки. По–четверте, розширення призвело до зростання зацікавленості США та ЄС у даному просторі, який став основним об'єктом їхньої європейської політики [8,с.2].

Крім того, новий східний кордон ЄС, ставши кордоном з країнами–членами СНД, вплинув на суспільну та політичну роль українського кордону. Межуючи з Україною, кордон ЄС актуалізував ряд питань українсько–польських відносин. Інтенсивний обмін та спілкування, територіальна та економічна співпраця прикордоння та єврорегіонів опинилися під загрозою припинення або різкого сповільнення темпів розвитку.

Зважаючи на це, мета роботи полягає в прагненні проаналізувати політичний і соціальний чинники впливу зовнішнього кордону ЄС на українсько–польські взаємини та на зміну геополітичної ситуації в Європі.

З приєднанням чотирьох з семи країн–сусідів Польщі, Словаччини, Угорщини в 2004 році та Румунії в 2007 році, довжина українського кордону з Євросоюзом зросла до 1400 км. [15,с.150]. Загалом новий східний кордон ЄС тепер складає близько 5500 км, де 4200 км кордону належить новим членам ЄС. [9,с.179]. Польський кордон з державами не членами

ЄС складає 1185 км, з них: 232 км з Калінінградською областю, 418 км з Білоруссю і 535 км з Україною [13,с.5].

До моменту входження Польщі в ЄС висловлювались різні думки щодо статусу східного кордону. Було зрозумілим, що розширення ЄС буде пов'язане перш за все з ущільненням його східних рубежів. Прозорість східного кордону ЄС, на думку деяких оглядачів, залежатиме від взаємин між Заходом і Росією. Розширення НАТО, погіршення стосунків між Заходом і Москвою – чинники, які можуть різко змінити ситуацію на українсько–польському кордоні[1].

Українсько–польське прикордоння, ставши частиною східної політики ЄС, з однієї сторони, пов'язане зі зміцненням польського прикордоння, експансією культури західної цивілізації, будівництвом єдиної Європи без бар'єрів, нівелюванням внутрішніх кордонів. А з іншої – ЄС, особливо вздовж свого нового східного кордону, зміцнюватиме свою безпеку, шляхом контролю за нелегальною міграцією та міжнародною організованою злочинністю.

Наявність спільного кордону між ЄС і Україною, посилення взаємозалежності та анонсування рядом східноєвропейських країн намірів бути в ЄС, зумовлюють зростання зацікавленості Євросоюзу в поступовій європеїзації даного простору. Але при цьому ЄС прагне мінімізувати власні політичні та матеріальні витрати на стабілізацію Східної Європи [8,с.4].

Західні регіони України, прилеглі до кордону ЄС, стали зоною інтересів Європи, виступаючи своєрідним випробувальним полем для впровадження моделей розвитку добросусідства і транскордонної співпраці, – фактори, які відіграють основну роль в галузі європейського співробітництва[15,с.150].

Підготовка Польщі до інтеграції у європейські структури, сприяла інтенсивному розвитку транскордонного співробітництва на українсько–польському кордоні. Досягнення транскордонної співпраці охоплювали різні сфери життя, стимулюючи розвиток місцевих територій та органів місцевої влади.

Політична складова транскордонної співпраці стала вагомим чинником у налагодженні співпраці між державами ЄС і державами сусідами. Зокрема, політичний характер транскордонної співпраці вплинув і на процес європейської інтеграції [13,с.5].

Серед особливостей українсько–польської транскордонної співпраці виділимо суспільну і політичну складову, як пріоритетну.

Як відомо, основоположною засадою транскордонного співробітництва є подолання стереотипів і упереджень, зміцнення сусідських відносин, налагодження побратимських контактів. На практичному рівні українсько–польського прикордонного співробітництва додалися і різні історичні нашарування, пов'язані з деякими подіями історичного минулого. Історичні «рани» стали причиною формування у свідомості українців і поляків різних стереотипів, які, як відомо, – швидко не минають. Подолання спільного соціально–культурного бар'єру, полегшує прикордонну співпрацю.

Дякуючи процесам глобалізації кордон можна вважати інституцією, де поєднано суспільну організацію та індивідуальну практику. Натомість зараз історичне прикордоння держав–сусідів, яке колись було однією спільністю, знаходиться на різних рівнях європейської інтеграції [10,с.33]. Міжрегіональне співробітництво не проходило б успішно, якщо б не

культурна та історична спільність. Українсько–польський кордон ділить території, які до Другої світової війни перебували у складі одних держав (Австро–Угорщини, Польщі). У зв'язку з цим, зовнішній кордон ЄС набуває особливого цивілізаційного значення.

Отже, прикордонне співробітництво повинно розглядатися як один з важливих напрямків європейської інтеграції для України, як вищий рівень співпраці, ніж регіональний, і відповідно, – його провідну роль в процесах формування регіональної політики країни [15,с.150].

Хоча статус українсько–польського кордону після вступу Польщі в ЄС змінився, проте, прикордонні території залишаються периферійними. Прикордоння України і Польщі є найменш розвиненим у своїх країнах. Матеріальні нестачі, недостатній розвиток інфраструктури, не використаний інтелектуальний потенціал, низький рівень економічного розвитку, суспільні проблеми – це бар'єри розвитку прикордоння, які виникли в результаті різних суспільно–політичних систем [14].

Для підтвердження цього наведемо наступні факти. В 2002–2003 роках рівень ВВП в прикордонних територіях на особу становив в Білорусії 1,442\$, в Україні – 842\$, а в Росії – 2,411\$. В той час, коли в Польщі ВВП на особу становив 5,486\$, а в Німеччині – аж 29,092\$ [13,с.11]. На сьогоднішні тенденції розвитку прикордонних територій залишаються подібними.

Поглиблення прикордонного співробітництва на східному кордоні ЄС відкриє нові можливості для стимулювання конкурентоспроможності периферійних територій, сприятиме мобілізації ресурсів сусідніх регіонів. [15,с.150].

Одним із факторів повноцінного функціонування кордону є налагоджений, постійний рух населення та належний рівень прикордонної інфраструктури.

Як стверджують дослідники, ефективні транскордонні взаємовідносини зумовлені перш за все обсягами і глибиною проникнення взаємних контактів у багато площинному вимірі, тобто між установами, суб'єктами господарювання, громадськими організаціями і безпосередньо між людьми; активністю прикордонної зони, а особливо дієвістю кордону, тобто ефективною пропускною здатністю митно–паспортного оформлення [7,с.1].

В цьому контексті варто відмітити – прикордонний рух є виявом рівня суспільної і економічної діяльності країн. З введенням віз для українців, під загрозою опинилися можливість вільного спілкування та торгівлі з прикордонними територіями Польщі. Остання, для депресивних земель Польщі, завжди відігравала важливе економічне значення. Помітним стає спад торгівлі [18]; деякі підприємства опиняються під загрозою банкрутства [17]. Крім того, скорочення конкурентоздатності транскордонних ринків призвело до значного зростання цін [16,с.2]. Ситуацію підсилював ще й той факт, що в Польщі стало бракувати фахівців у сфері охорони здоров'я, будівництва і сільського господарства. Велика кількість поляків, в пошуках кращої роботи, переїхала до країн Західної Європи. Останнім часом з Польщі виїхало понад мільйон громадян [5].

Прикордонне співробітництво отримало реальне підтвердження важливості в розвитку регіонів.

Щодо інфраструктури східного кордону ЄС, то вона різко відрізняється від прикордонної інфраструктури «старого кордону» Європейського Союзу.

На східному кордоні ЄС функціонують 6 переходів на кордоні з Росією, на кордоні з Білоруссю – 13 переходів, на кордоні з Україною – 15 переходів, з них 9 дорожніх. Всього – 34 переходи, що на багато менше в порівнянні з польсько–німецьким та чесько–польським кордонами. Натомість на польсько–німецькому кордоні тільки дорожніх – 24 переходи, на польсько–чеському – 48 переходів, а на польсько–словацькому – 21 перехід [13,с.15].

Брак достатньої кількості дорожніх, велосипедних, піших, залізничних переходів на українсько–польському кордоні утруднюють прикордонну співпрацю та підсилюють бар'єрність східного кордону ЄС.

Недостатній рівень прикордонної інфраструктури впливає і на динаміку руху людей через кордон. До прикладу, німецько–польський кордон в 2005 році перетнуло майже 100 тис. осіб, тоді як українсько–польський – майже 20 тис. осіб. В 2005 році, в порівнянні з 2004 роком, на українсько–польському кордоні помітною зросла кількість перетинів кордону. В 2004 році українсько–польський кордон перетнуло 12163967 осіб, а в 2005 році – 17824836 осіб [13,с.20]. За іншими даними в 2005 році в порівнянні з 2004 роком пасажиропотік на українсько–польському кордоні зріс на 36 відсотків – із 11 млн. 295 тис. у 2004 році до 15 млн. 854 тис. у 2005 році, а перетин кордону транспортними засобами збільшився на 32 відсотки [2].

В обох випадках помітною є значна динаміка росту пасажиропотоку, що підтверджує активність прикордонних зв'язків та торгівлі, не дивлячись на недостатній рівень прикордонної інфраструктури. Ця ж тенденція збереглася і в 2010 році. На зовнішньому кордоні ЄС прикордонний рух в 2010 році характеризувався наступними фактами. В I кварталі 2010 року кордон перетнуло 1,3 млн. осіб, що на 33,0 % менше в порівнянні з I кварталом 2009 року. Найбільше осіб перетнуло українсько–польський кордон – 62,2 % (від усіх перетинів зовнішнього кордону ЄС), на половину менше перетнули кордон з Білоруссю (31,2 %) і найменше – 6,6% з Росією [11,с.1].

Аналіз прикордонного руху доводить, що метою подорожей до Польщі і України є перебування саме на прикордонній території. Про це свідчать наступні факти. Зокрема, середній час перебування українців в Польщі – 2,6 дні, а німців – 1,8 день, словаків – 1 день, чехів – 1 день, що впливає, відповідно і на рівень видатків іноземців в Польщі [13,с.21]. Інший підтверджуючий факт – в I кварталі 2010 року особи, перетинаючи зовнішній кордон ЄС, найчастіше (76 % іноземців в Польщі і 62 % поляків) проживали на території до 50 км від кордону. На території до 100 км перебувало тільки 7% осіб [11,с.7–8].

Однією з найбільш успішних форм транскордонного співробітництва на зовнішньому кордоні ЄС є євро регіони. В Центрально–Східній Європі налічується близько 50 євро регіонів [9, с.191].

На зовнішньому кордоні ЄС функціонує 7 євро регіонів, зокрема Карпатський євро регіон (1993), євро регіон «Буг» (1995), «Балтик» (1998), «Немен» (1997), «Біловезька Пуца» (2002), Лина – Лава (2003) і Шешупа (2003). Особливістю євро регіонів на сучасному етапі стало нерівномірне входження їх країн–членів до ЄС.

Приєднання Польщі до ЄС викликало ряд проблем, які стосуються, перш за все, жителів прикордоння. Введення віз зменшило кількість перетинів кордону, викликало порушення суспільного спокою на українському

прикордонні, негативно вплинуло на економічний розвиток прикордонних територій [5;6].

З метою впорядкування прикордонного руху була укладена Угода між урядом Польщі та України про засади малого прикордонного руху, яка ввійшла в дію з 1 липня 2009 року.

Яке значення має введення малого прикордонного руху для України і Польщі? Для цього варто проаналізувати останні статистичні дані.

Можливості малого прикордонного руху дозволили запрацювати Угоді повною мірою. В I кварталі 2010 року в рамках малого прикордонного руху (МПР) українсько–польський кордон перетнуло 538,7 тис. осіб, що становить 32,7 % перетинів на цій ділянці кордону. В порівнянні з IV кварталом 2009 року кількість перетинів кордону зросла на 75 %. Найбільше переходів зафіксовано на пропускному пункті Медика, де є автомобільний і піший переходи. В рамках малого прикордонного руху відсоток людей, які перетнули польсько–український кордон в рамках малого прикордонного руху декілька разів в тиждень – 70 %, декілька разів в місяць – 22% [11,с.6].

Процеси пов'язані з МПР мають велике значення для розвитку транс-кордонних територій. Найбільша інтенсивність прикордонного руху, стосується території до 50 км., про що свідчить відсоток людей, котрі перетнули кордон. Варто зазначити, що близько 63 % видатків іноземців і 67% видатків поляків залишені на території до 50 км, при тому що понад 49% видатків іноземців і понад 44% видатків поляків залишено на території до 30 км. [11,с.8].

Оціночна вартість видатків іноземців, які перетнули українсько–польський кордон в рамках малого прикордонного руху в I кварталі 2010 року становила близько 96,2 млн. злотих (це 13,8 % видатків іноземців на всьому зовнішньому кордоні ЄС). Кошти, витрачені іноземцями в межах МПР в порівнянні з минулим кварталом зросли на 50,7 %. Середні видатки в розрахунку на одну особу, яка перетнула українсько–польський кордон межах МПР становить приблизно 358 злотих. Найбільше витрачено на будівельні матеріали – 133 злотих, побутові товари – 64 злотих, місцеві виробы – 43 злотих. Якщо порівнювати дані щодо перетину кордону до входження в дію Угоди про малий прикордонний рух і після його впровадження помітно, що впровадження малого прикордонного руху значно вплинуло на поживлення прикордонного руху [11,с.7].

Дослідження доводять, що видатки, витрачені українцями в Польщі і поляками в Україні в межах малого прикордонного руху, становлять значну частину зовнішньо–торгівельного обороту.

До прикладу, в I кварталі 2010 року витрати українців в межах малого прикордонного руху на купівлю товарів в Польщі становлять 406, 5 млн. злотих, а витрати поляків в Україні – 70, 9 млн. злотих. Імпорт в Україну з Польщі в I кварталі 2010 року склав 2 494, 1 млн. злотих, натомість експорт з України в Польщу – 882,7 млн. злотих [11,с.11].

Отже, важливим елементом налагодження перетину кордону було впровадження МПР, котрий допомагає все більшій кількості осіб на українсько – польському кордоні. Малий прикордонний рух сприяв налагодженню контактів між мешканцями прикордоння, що позитивно вплине на розвиток територіальних громад України і Польщі.

Подібного очікують від підписаної 12 лютого 2010 року Угоди про засади малого прикордонного руху між урядом Польщі і Білорусії.

Проаналізувавши ситуацію на зовнішньому кордоні ЄС бачимо, що прикордонна співпраця регіонів ускладнюється рядом факторів. Ключовими перепонами в прикордонній співпраці регіонів є:

- система функціонування зовнішнього кордону ЄС,
- відсутність належного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, які б могли бути повноцінними партнерами з обох сторін кордону ЄС,
- відсутність стратегічних завдань транскордонного співробітництва з державами не членами ЄС, [13,с.30].
- низький рівень прикордонної інфраструктури.

З огляду на політику ЄС щодо східних сусідів та реальну геополітичну ситуацію в Європі, зовнішній кордон ЄС може стати віссю, яка поділить Європу на Західну і Східну новою «залізною завісою», не тільки географічно, але й цивілізаційно.

В сучасній науковій літературі до поняття «Східна Європа» відносять європейські пострадянські країни, які не входять до західних інституцій, крім Росії. Вважають, що остання хвиля розширення ЄС і НАТО на Схід призвела до розшарування поняття «Центрально–Східна Європа» і виокремлення іншого умовного поняття «Східна Європа» [8,с.1].

Існують різні погляди щодо межі між Сходом і Заходом Європи. Одні вчені вважають, що географічний поділ проходить по межі Римської імперії і світу варварів (відповідно до кордонів IV ст. н.е.). До Західної Європи в цьому випадку відносять країни «старої Європи». Інші дотримуються думки про те, що величезне значення на цивілізаційний розвиток світу мала подія, яка відбулася на межі першого і другого тисячоліття. Подія, яка поділила Європу на католицьку і православну, а саме – прийняття латинської і візантійської версії християнства. Згідно цієї версії Україна і Польща знаходяться у двох різних частинах Європи. І останнє твердження – кордон між Західною і Східною Європою пролягає по межі, яка сформована у 16 ст. В Україні межа ця проходить по р.Збруч і практично відповідає кордону зафіксованому в Ризькому мирному договорі 1921 року. Ця лінія, на думку С.Хантінгтона, є кордоном західної цивілізації [12,с.4]. Норман Дейвіс вважає, що східна межа Європи або вливається в Азію, або відштовхується тиском Сходу [12,с.2]. Очевидно, не тільки політичні кордони, але й цивілізаційні мають здатність до зміщення. Кордони ЄС, які проходять трансформацію [3,с.2], є демаркаційними лініями, які, в майбутньому можуть також змінюватися і зміщуватися.

Як бачимо, зовнішній кордон ЄС впливає не тільки на міждержавний рівень відносини ЄС з Україною, Білорусією та Росією, але й на місцевий рівень. Така ситуація націлює прикордонні території до напрацювання нових, ефективних форм співпраці та стимулів розвитку.

Дуже важливо тепер розвинути нову філософію транскордонного співробітництва між Євросоюзом і його сусідами, і нову стратегію, котра базуватиметься на європейських принципах, а також розвивати транскордонне співробітництво між центральноєвропейськими країнами та Україною [15,с.159].

Аналізуючи особливості впливу зовнішнього кордону ЄС на розвиток прикордонних територій, варто звернути увагу на ряд пропозицій щодо вдосконалення функціонування зовнішнього кордону ЄС як чинника впливу на розвиток регіонів.

По–перше, східний кордон ЄС не повинен стати бар'єром для розвитку партнерських стосунків.

По–друге, базовим принципом регіональної співпраці має бути Європейський Інструмент Сусідства і Партнерства (EISiP). Співпраця на місцевому і регіональному рівнях має враховувати специфіку держав.

По–третє, потрібне створення довготермінової стратегії транскордонної співпраці ЄС з державами поза східним кордоном.

По–четверте, ріст значення кордону і прикордонного руху підтверджує необхідність врахування в програмах зміцнення і розвиток інфраструктури.

По–п'яте, варто спростити візову систему перетину кордону [13,с.32–34].

Процеси інтеграції східноєвропейських країн до ЄС завершать зміну геополітичної ситуації на континенті [15,с.159]. Дивлячись на це, розвиток українсько–польської прикордонної співпраці має великий потенціал діалогу між Україною і ЄС. Прикордонні території на східному кордоні ЄС повинні стати зонами політичної стабільності та добросусідства, відійти від ролі буферної зони між Сходом і Заходом, стати зоною добробуту.

Список використаних джерел

1. Ерлер Г. Польша та Україна: суб'єкти чи об'єкти в процесі європейської інтеграції? [Електронний ресурс] / Г. Ерлер // Незалежний культурологічний часопис «І». – 1998. – № 12. – Режим доступу до журн.: <http://www.ji.lviv.ua/n12texts/erler.htm>;

2. Інтерв'ю Надзвичайного і Повноважного Посла України в Республіці Польша О.Моцика [Електронний ресурс] / О. Моцик. – 2006. – квітень. – Режим доступу: <http://www.ukraine-emb.pl/ukr/interview.php?id=6>;

3. Кіш Є. Новий кордон між Україною та Європейським союзом – нова фортеця? [Електронний ресурс] / Є. Кіш // Політична думка. – 2003. – 6 листопада. – Режим доступу до журн.: http://www.politdumka.kiev.ua/index.php?arch_num=13&cat2=0&BEGIN_ROW=180 (Політичне інтернет–видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка»);

4. Кулик В. Культурно сумісні роботи для Польщі // Коментарі. – 2008. – №11(118). – 28 березня. – С.18;

5. Міністр Огрізко завтра рятуватиме «Рава–Руську», «Краковець», «Смільницю» та «Шегині» від облоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zik.com.ua/ua/news/2008/0303/128157>;

6. Українці заблокували прикордонний пункт Смільниця у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.novunar.com/ua/politics/20618>;

7. Шаповалова О. Східна Європа в європейській системі міжнародних відносин [Електронний ресурс] / О.Шаповалова // Зовнішні справи. – 2010. – № 2. – Режим доступу до журн.: <http://www.uaforeignaffairs.com/article.html?id=455>;

8. Федан Р. Транспортна і прикордонна інфраструктура як передумова для ефективного транскордонного співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.univ.rzeszow.pl/nauka/konferencje/rl_most/ukr/28Fedanablon_UKR.pdf;

9. Kosiedowski W. Regiony Europy Środkowo–Wschodniej w procesie integracji ze szczególnym uwzględnieniem wschodniego pogranicza Unii Europejskiej / W. Kosiedowski. – Toruń: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2008. – 344с.;

10. Kurczewska J. Granace III RP jako problem badawczy / J. Kurczewska // Granice i pogranicza nowej Unii Europejskiej (Z badań regionalnych i lokalnych): [red. M.Malikowski, D. Wojakowski]. – Kraków: «Nowos», 2005. – 336с.;

11. Badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski w I kwartale 2010 roku / Materiał na konferencję prasową w dniu 26 maja 2010 r. [Elektronnyj resurs] – Urząd Statystyczny w Rzeszowie. – 2010. – s.1–14. – Режим доступу: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/ASSETS_Bad_obrotu_gran_I_kw_2010.pdf;

12. Bański J. Polska i Europa Środkowo–Wschodnia w koncepcjach podziału Europy / J.Bański [Elektronnyj resurs]. – Режим доступу: http://www.igipz.pan.pl/zpz/lanski/PPF/20_Polska_v_Europie.pdf;

13. Kawalko B. Granica wschodnia jako czynniki ożywienia i rozwoju społeczno–ekonomicznego regionów przygranicznych / B. Kawalko [Elektronnyj resurs] // Strategia rozwoju Polski wschodniej do 2020 r. – Warszawa. – 2006. – listopad. – Режим доступу: http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/poziom_regionalny/strategia_rozwoju_polski_wschodniej_do_2020/zespol_ds_strategii/Granica_Wschodnia_Kawalko.pdf;

14. Kawalko B., Machowicz S. Polska granica wschodnia zewnętrzną gniacą Unii Europejskiej – wybrane aspekty bezpieczeństwa [Elektronnyj resurs] / B. Kawalko, S. Machowicz // Nasze Forum. – 2002. – № 16. – grudzień. – Режим доступу: http://www.wszia.edu.pl/wydawnictwa–wszia/nasze–forum/nasze–forum–16/granica_unii.htm;

15. Kozłovs'kyj I. Euroregions as Instrument of European Integration for Ukraine / I.Kozłovs'kyj // Eastern Policy of the European Union: role of Poland, case of Ukraine / Edited by Alojzy Z. Nowak, D.Milczarek, B.Hud', J.Borkowski. – «KART». – Warszaw, 2008. – 177s.;

16. Posłowie w Krośnie // Dziennik Polski. – 1999. – № 15. – kwietnia. – s.2;

17. Po Schengen genie handel na wschodzie Polski [Elektronnyj resurs]. – Режим доступу: http://www.puoe.org/show_news.php?id=1721;

18. Skutek wejścia do Schengen. Handel przygraniczny zamiera [Elektronnyj resurs]. – Режим доступу: http://www.puoe.org/show_news.php?id=2106

Роик Н.Г. Влияние внешней границы ЕС на украинско–польское приграничное сотрудничество

Обоснованы политический и социальный факторы влияния внешней границы ЕС на украинско–польские взаимоотношения и на изменение геополитической ситуации в Европе. Проанализированы факторы факторы полноценного функционирования границы: движение населения, уровень приграничной инфраструктуры, объем и глубина проникновения взаимных контактов, визовая политика ЕС. Обращено внимание на ряд предложений относительно совершенствования внешней границы ЕС как фактора влияния на развитие региона.

Ключевые слова: граница, еврорегион, приграничное сотрудничество, ЕС.

Rojik, N.G. External EU's border as a Factor of the Ukrainian–Polish development of bordering cooperation

Underlined political and social means of influence of external EU border on UA–PL relations also for changes brought by globalization in Europe. Analised factors of fully functional border: movement of the population, level of border infrastructure, ranger and depth of friendly relationships, EU visa policy, much thought was given to a bunch of proposals as for improvement of functioning of the external border of EU as a factor of influence on the region development.,

Key words: border, euroregions, border cooperation, EU.